

Pondelok 12. októbra 2020

Milí deviataci! Dnes toho bude viac (poznámok aj cvičení, je to vlastne 2-hodinovka, ktorú máte raz týždenne). Poznámky si zapíšte do zošita, naučte sa **modrou farbou zvýraznené časti**. Cvičenia si urobte podľa pokynov. V prezentácii si vyskúšajte určovanie jazykových štýlov. Fotky poznámok a cvičení pošlite ako prílohu správy pod názvom **Pondelok 12. 10. 2020** do 14. 10. (23:59). Ďakujem.

Publicistický (novinársky, žurnalistický) objektívno-subjektívny <i>funkcia: informovať verejnosť, v médiách</i>	písomnosť verejnosť informatívnosť variabilnosť aktualizovanosť	aktuálny obsah, spisovné aj nespisovné slová, obrazné pomenovania, frazeologizmy, skratky, grafy, tabuľky, titulky , zoznamy, ošúchané výrazy (kliše)	grafické členenie textu grafika písma fotografie	správa, oznámenie, interview, fejtón, reportáž, komentár, úvodník, glosa, besednica...
Umelecký (básnický) subjektívny <i>funkcia: vyvolať pocity krásna cez literatúru, esteticky povedať</i>	variabilnosť expresívnosť metaforickosť náznakovosť	široká slovná zásoba, spisovné aj nespisovné slová, umel. jaz. prostriedky, voľná stavba vety, autorské slová (kamalásky, polepetko...)	grafické členenie textu ilustrácie	báseň – lyrická, epická, sonet, óda, rozprávka, pieseň, hymna, elégia, sonet, óda, lyrická skladba, román, balada, poviedka, komédia, tragédia, beletrizovaný životopis...
NÁučný (odborný, vedecký) objektívny <i>funkcia: sprostredkovať vedecké poznatky, vysvetliť</i>	písomnosť monologickosť verejnosť presnosť odbornosť	cudzie slová, združené pomenovania, odborné pomenovania (termíny), značky, symboly, abstraktné pojmy, zložité vetné konštrukcie (súvetia...), citácie	grafické členenie textu interpunkcia ilustrácie, grafy schémy, tabuľky, vzorce	výklad , referát, úvaha, štúdia, rozprava, recenzia, odborný opis , seminárna práca, diskusný príspevok...

Slohové postupy (RIVO, nie pivo ☺)

- je spôsob, akým vyberáme, skladáme a usporadúvame text alebo časti textu.

Slohový útvar (žáner) je konkrétny text, ktorý vznikne použitím slohového postupu, napr. báseň, opis...

R ozprávací

I nformačný

V ýkladový

O pisný

Rozprávací	Informačný	Výkladový	Opisný
- má vyrozprávať jedinečnú udalosť , príbeh v nejakej časovej postupnosti (hojne využíva slovesá)	- uvádza fakty, údaje, informácie, odpovedá na otázky čo?, kde?, kedy?, ako? - často využíva číslovky, vlastné mená	- sleduje vzťahy, súvislosti, vysvetľuje príčiny a následky	- má zachytiť vlastnosti predmetu, osoby - hojne využíva prídavné mená
Útvary (žánre): bájka, povesť, rozprávka, poviedka, novela, román...	Útvary: správa - stručne, vecne, aktuálne, objektívne informuje o udalosti, ktorá sa stala a jej okolnostiach oznámenie - stručne, výstižne informuje o budúcej udalosti (čo sa ešte len stane) úradný list, žiadosť, objednávka - stručne, presne vyjadruje, čo je jeho úlohou (žiada, objednáva atď.) interview, pozvánka, inzerát, dotazník, telegram, zápisnica, program...	Útvary: výklad - vysvetľuje, objasňuje, poučuje o nejakom probléme, sprístupňuje poznatky. úvaha - zamýšľa sa, uvažuje, hľadá príčiny problémov a ich riešenia. referát, recenzia, komentár, prednáška, úvodník, diskusný príspevok...	Útvary: opis: a. statický - opisuje objekt bez pohybu b. dynamický - opisuje objekt v pohybe alebo popisuje nejakú činnosť, napr. opis pracovného postupu c. umelecký – náladový - využíva umelecké jazykové prostriedky - poetizmy, trópy, figúry... d. odborný - používa odborný jazyk charakteristika - opisuje vlastnosti osoby: karikatúra

1. 1. Ku slohovému útvaru (žánru) napíš názov jazykového štýlu (HARPUNA).

- A. výklad.....
- B. telefonický rozhovor.....
- C. interview.....
- D. slávnostný príhovor
- E. žiadosť
- F. hymna
- G. vysvedčenie.....
- H. bežné dialógy
- I. výťah
- J. diskusia

2. K znakom napíš názov jazykového štýlu (HARPUNA). Tabuľku neprepisujte, ale odpovedajte napr. takto: 1. umelecký, 2. náučný, 3. administratívny...

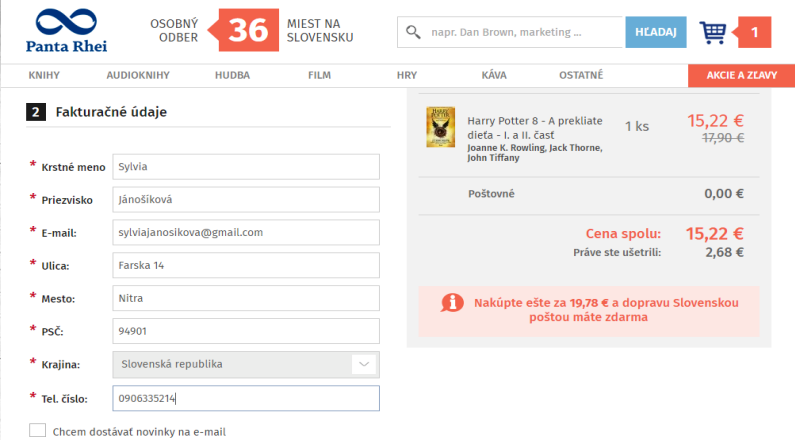
Znaky	Názov jazykového štýlu
1. Využíva sa v rodinnom prostredí, medzi priateľmi, je súkromný, vyznačuje sa dopredu nepripravenými jazykovými prejavmi.	
2. Je určený širokej verejnosti a má aktuálny obsah, využíva žurnalizmy, údaje, čísla.	
3. Využíva všetky jazykové a výrazové prostriedky, autori vyjadrujú svoje nálady, pocity.	
4. Je to štýl vedy, odbornej literatúry, učebníc, je presný, odborný.	
5. Uplatňuje sa v tlači, rozhlase, televízii, je písomný, verejný, aktuálny.	
6. Využíva dôležité zrozumiteľné termíny, citáty, rečnícke otázky, mimiku, gestá.	
7. Uplatňuje sa v úradnom styku, vyznačuje sa vecnosťou a stručnosťou.	
8. Využíva odborné slová, internacionálne termíny, menné vyjadrenia, grafy, schémy.	
9. Využíva slangové a nárečové slová, skratky, často nespisovné slová, krátke nedokončené vety, je stručný a expresívny.	
10. Uplatňuje sa v krásnej literatúre, v divadle, v televíznych inscenáciách, je metaforický.	
11. Napriek ústnej podobe sú jeho útvary vopred písomne pripravené a sú adresné.	
12. Vyznačuje sa presnosťou, snahou vysvetliť súvislosti medzi javmi.	
13. Realizuje sa v písomnej podobe a má predpísanú formu, útvary sú heslovité a vecné.	
14. Uplatňuje sa pri slávnostných príležitostiach a konferenciách, má zrozumiteľný slovník.	

3. Zarad' ukážku k jazykovému štýlu. Odpovedaj napr. takto: 1. *náučný*, 2. *hovorový*...

<p>1. Sevas Lukáš, včera som videl perfišný dokument o tej populárnej spisovateľke Rowlingovej. Poznáš ju, však? Úplne coolové knihy píše. Určite si čítal Harryho... Ty brďo, vraj jej trvalo až sedem rokov, kým našla niekoho, kto jej túto pecku vydá. A úplne haluzné je aj to, že peniaze, ktoré zarobila, väčšinou darovala charite. Sa nezdá, čo? S knihou Harry Potter sa viaže viacero haluzí, ktoré ma úplne dostali – napríklad tá Rowlingáčka má narodeniny presne vtedy, keď aj Harry. Hermiona zase úplne okopčila správanie autorky, keď mala asi trápnych 11 rokov. A tá šikovná babenka sa na knihu podpísala ako J(džej) K (kej) Rowlingová, aby na totálku dopietla ľudí, ktorí nevedeli, či je to baba alebo chalan....</p>	<p>2. J. K. Rowlingová sa narodila v Spojenom kráľovstve v roku 1965. Spolu s matkou, otcom a mladšou sestrou Dianou sa presťahovali. Navštevovala strednú školu vo Wydean Comprehensive, kde už vtedy rozprávala príbehy svojim priateľom. V roku 1990 jej 45-ročná matka podľahla po desaťročnom boji skleróze multiplex. Po štúdiách francúzštiny a literatúry na University of Exeter, s ročným pobytom v Paríži, sa presťahovala do Londýna, aby robila prieskum a pracovala ako bilingválna sekretárka pre Amnesty International. V tomto období, počas jednej štvorhodinovej cesty z Manchesteru do Londýna dostala nápad napísať príbeh o mladom chlapcovi navštevujúcom čarodejnícku školu. Kým sa dostala do cieľovej stanice, mala už v svojej hlave postavy a dobrý základ pre knihu Harry Potter a Kameň mudrcov, na ktorej začala pracovať počas obednej prestávky. Rowlingová sa potom presťahovala do Portugalska, aby učila angličtinu ako cudzí jazyk. Tam sa vydala za portugalského novinára Jorge Arantesa. Kým sa v roku 1995 rozviedli, mali spolu dievčatko, Jessicu Rowlingovú Arantesovú. V decembri 1994 sa spolu so svojou dcérou presťahovali do blízkosti svojej sestry v Edinburghu. Nezamestnaná a žijúca na podpore dokončila v edinburgskej kaviarni svoj prvý román. (Je rozšírená klebeta, že román písala v kaviarni, aby ušla zo svojho studeného bytu, ale podľa nej samej to nie je pravda). Za štvrtý diel série – Harry Potter a Ohnivá čaša jej bola udelená cena Hugo za rok 2001 v kategórii román.</p>
--	--

<p>3. Rowlingová prirovnáva brexit k obludám: Má v nás vyvolávať ten najhlbší strach 20.06.2016 20:45 LONDÝN - Autorka románov o čarodejníkovi Harrym Potterovi J.K. Rowlingová dnes uviedla, že vie svoje o vymýšľaní príšer a zloduchov - a vidí, že oba tábory britskej kampane o ďalšom členstve v EÚ vytvárajú "obludy, ktoré v nás majú vyvolávať ten najhlbší strach". Svetoznáma spisovateľka napísala v dnes zverejnenom blogu, že "príbehy, ktoré nám porozprávali počas tejto referendovej kampane, sú odpornejšie než všetky, na aké si v živote pamätám". Rowlingová však dala nakoniec jasne najavo, na ktorú stranu sa pridáva - na stranu zástancov zotrvania Británie v 28-člennej Európskej únii. Podporovateľov odchodu z únie, tzv. brexitu, autorka obvinila z rozdúchavania rasistického druhu nacionalizmu a z prekrúcania pravdy - podľa nej zveličujú mínusy členstva v EÚ a nepripúšťajú výhody, ktoré prináša.</p>	<p>4. Harry po schodoch beží ľahko, Dýcha sa mu ale ťažko Nemá čas, Nemôže sa zastaviť, Musí Draka v behu poraziť. Hermiona stojí a čas im počíta, Každý zlý krok Harrymu vyčíta. Ron sedí doma, Nohy na stole, Dnes pracoval celý deň len v stodole...</p>
--	---

5.

<p>6. Figel' sl'úbil dopravcom zmeny v mýte SITA 20. februára 2011 9:23 Ministerstvo dopravy sl'úbilo autodopracom niekoľko ústupkov pri</p>	<p>7. Začalo sa brieždiť. Slniečko zvedavými lúčmi nazeralo do maličkých okienok horského domčeka. Nikde</p>	<p>8. SITA 20. februára 2011 10:31 Slovenská tenistka Magdaléna Rybáriková sa druhýkrát v kariére teší z titulu na hlavnom</p>
--	--	--

<p>fungovaní diaľničného mýta. Dopravcovia po splnení sľúbených zmien pripravený štrajk nevyhlásia, reagoval predseda Únie autodopravcov Slovenska Jaroslav Polaček. Do konca mája sa tak majú zmeniť úseky a rozsah spoplatnenia ciest 1. triedy a do konca marca bude zrušená povinná kaucia pri platbe mýta prostredníctvom faktúr, prisľúbil štátny tajomník rezortu Arpád Érsek (Most-Híd).</p>	<p>nijaký pohyb. Vlastne áno - pod učupeným kríčkom pri domčeku sa niečo pohlo. Rozospatý zajačík sa rozhodol vyjsť von zohriať sa na rannom slniečku. Celá krajina sa pomaly zobúdzala a chystala sa na ďalší krásny letný deň.</p>	<p>ženskom okruhu WTA. Po triumfe na trávě v anglickom Birminghame v roku 2009 si ten druhý pripísala v Memphise v americkom štáte Tennessee (International, dotácia 220 000 USD, tvrdý povrch Plexipave v hale), kde vo finále zdolala Kanadanku Rebeccu Marinovú nasadenú ako šiestu v prvom sete 6:2 a potom jej súperka zo zápasu odstúpila.</p>
<p>9. Milá starká, posielam Ti srdečný pozdrav zo školy v prírode. Mám sa výborne. Pani učiteľky nám pripravili zaujímavý program na každý deň. Večer mávame diskotéky. Stihol som Ti vyrobiť malý darček, odovzdám Ti ho hneď po príchode domov. Už sa na Teba i všetkých teším. Tvoj vnuk Tomáš</p>	<p>10. Kremík je chemický prvok v Mendelejevovej periodickej tabuľke prvkov, ktorý má značku Si a protónové číslo 14. Je to pomerne tvrdý polokov s vysokou afinitou ku kyslíku. Elementárny kremík je na vzduchu neobmedzene stály, v okolitej prírode sa s ním však stretávame prakticky iba vo forme zlúčenín v ktorých sa vyskytuje iba s mocnosťou Si⁺⁴, s výnimkou obmedzených nálezov mikrokryštálov čistého kremíka prevažne v sopečných oblastiach.</p>	<p>11. A ty mor ho, hoj, mor ho, detvo môjho rodu, kto kradmou rukou siahne na tvoju slobodu. A čo i dušu dáš v tom boji divokom, mor ty len, a voľ' nebyť, ako byť otrokom. (Samo Chalupka - Mor ho!)</p>
<p>12. "Ahoj, mami!" "Ahoj, Sára!" "Môžem ešte chvíľu zostať u Simonky?" "Je to také dôležité?" "Áno, ešte potrebujeme dokončiť podklady na zajtrajší projekt z biológie." "No, dobre, ale potom ťa už čakám s večerou." "Ďakujem, o hodinu som doma. Ahoj!" "Ahoj!"</p>	<p>13. Vec: Žiadosť o vydanie duplikátu vysvedčenia. Žiadam Vás týmto o vydanie duplikátu maturitného vysvedčenia z dôvodu straty originálu. Maturitu som úspešne získal na Vašej škole v máji 2008 v IV. A triede. Vysvedčenie potrebujem ako podklad k prijímaciemu konaniu na vysokú školu. Za kladné vybavenie žiadosti vopred ďakujem. S pozdravom Juraj Malý</p>	<p>14. Podstatné mená sú plnovýznamové ohybné slová, ktoré pomenúvajú osoby, zvieratá, veci, vlastnosti a deje. Delíme ich na všeobecné a vlastné, na konkrétne a abstraktné, v mužskom rode na životné a neživotné.</p>

Pomôcka:

1. výklad.....**náučný**.....
telefonický rozhovor.....**hovorový**.....
interview.....**publicistický**.....
slávnostný príhovor**rečnícky**.....
žiadosť**administratívny**.....
hymna**umelecký**.....
vysvedčenie..... **administratívny**.....
bežné dialógy **hovorový**.....
výťah **náučný**.....
diskusia**rečnícky**.....

2.	Využíva sa v rodinnom prostredí, medzi priateľmi, je súkromný, vyznačuje sa dopredu nepripravenými jazykovými prejavmi.	Hovorový štýl
	Je určený širokej verejnosti a má aktuálny obsah, využíva žurnalizmy, údaje, čísla.	Publicistický štýl
	Využíva všetky jazykové a výrazové prostriedky, autori vyjadrujú svoje nálady, pocity.	Umelecký štýl
	Je to štýl vedy, odbornej literatúry, učebníc, je presný, odborný.	Náučný štýl
	Uplatňuje sa v tlači, rozhlase, televízii, je písomný, verejný, aktuálny.	Publicistický štýl
	Využíva dôležité zrozumiteľné termíny, citáty, rečnícke otázky, mimiku, gestá.	Rečnícky štýl
	Uplatňuje sa v úradnom styku, vyznačuje sa vecnosťou a stručnosťou.	Administratívny štýl
	Využíva odborné slová, internacionálne termíny, menné vyjadrenia, grafy, schémy.	Náučný štýl
	Využíva slangové a nárečové slová, skratky, často nespisovné slová, krátke nedokončené vety, je stručný a expresívny.	Hovorový štýl
	Uplatňuje sa v krásnej literatúre, v divadle, v televíznych inscenáciách, je metaforický.	Umelecký štýl
	Napriek ústnej podobe sú jeho útvary vopred písomne pripravené a sú adresné.	Rečnícky štýl
	Vyznačuje sa presnosťou, snahou vysvetliť súvislosti medzi javmi.	Náučný štýl
	Realizuje sa v písomnej podobe a má predpísanú formu, útvary sú heslovité a vecné.	Administratívny štýl
	Uplatňuje sa pri slávnostných príležitostiach a konferenciách, má zrozumiteľný slovník.	Rečnícky štýl

3. Jazykový štýl:

1. hovorový
2. náučný
3. publicistický
4. umelecký
5. administratívny
6. publicistický
7. umelecký
8. publicistický
9. hovorový
10. náučný
11. umelecký
12. hovorový
13. administratívny
14. náučný